

การให้ทาน

วิธีแก้ไขในการสูญเสียอย่างถูกต้อง

พุทธทาส อินทปัญโญ

การให้ทาน

วิธีแก้ไขในการสูญเสียอย่างถูกต้อง

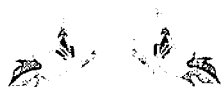
พุทธทาสภิกขุ

เพื่อความเจริญแพร่หลายแห่งธรรม

และความเจริญของงามแห่งปัญญา

.....

.....

พระธรรมโกศาจารย์ : พุทธทาสภิกขุ

๒๗ พฤษภาคม ๒๔๘๙ - ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๗

อนุโมทนาพร้อมใจ

ธรรมะ คือ มรรคาที่จิต สติ สมาธิ เจริญงอกงาม งาม
จนพบ ญาณอันเป็นแก่นแท้ของชีวิตอันเกษม
แล้ว จึงสามารถ ก่อตั้งดวงใจให้ผ่องใส อิ่มเอมทุก
ขณะในโลกนี้ เติบโต มีตัวอย่าง เล่าขาน และวิพากษ์
มาตลอดกาล

บัดนี้ ท่าน ท่าน บัด นี้ ได้มีสติปัญญาอัน
เฉียบแหลมอันเป็นต้นกำเนิดแห่งปัญญาอัน
4 ประการอันเป็นต้นกำเนิดแห่งปัญญาอัน
มีได้ 3 ประการ และจากผลอันเป็นต้น
กำเนิดแห่ง ธรรมะ แห่งผลอัน
ก่อให้เกิด ธรรมะ เพื่อประโยชน์อัน
อันเป็นต้นกำเนิดแห่งปัญญาอัน

๑๓๓๓ อนุโมทนาพร้อมใจ ธรรมะอันอันอัน
๑๓๓๓ ท่าน ท่าน บัด นี้ ได้มีสติปัญญาอัน

อนุโมทนาพร้อมใจ

อนุโมทนาพร้อมใจ
๑๓๓๓.๓๔

สารบัญ

F

การให้ทาน	๑
การให้ทานมีทั้งที่ตัวกุชอบทำและไม่ชอบทำ	๓
ทั้งโลกไม่มีใครมีใครให้ทาน. มีแต่การค้า	๖
การทำงานด้วยจิตว่าง คือการให้ทานอย่างสูง	๘
ความสูญเสียเป็นยอดทานก็ได้	๑๐
ทางศาสนาใช้ทานเป็นวิธีแก้ไขได้ในการสูญเสีย	๑๔
ให้ทานด้วยปัญญาเป็นโอกาสสลัดกิเลส	๒๐
อย่าฝังตัวอยู่ในความมิดสีขาว	๒๔
พึงตั้งใจปฏิบัติ มิใช่รู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด	๒๘
เรื่องทานนั้นก็เป็นเรื่องทำให้สิ้นตัวกู-ของกู	๒๙

การหักทาบ

วิธีแก้ใจบการสูญเสียบอย่างถูกต้อง

พุทธทาสภิกขุ

ปฐกถาธรรมในวันนี

ไม่มีใครถามอะไรหรือ? ไม่มีอะไรผมจะว่าเรื่อยไปนะ
ว่าเรื่องตัวกู-ของกูเรื่องเดียวเรื่อยไป ถ้าใครไม่มีอะไรนอกไปจาก
นั้น ก็ว่าเรื่องตัวกู-ของกูนี้ เรื่อยไปเลย.

เรื่องทานเป็นเรื่องเบื้องต้น, สูงกระทั่งนิพพาน.

นี้จะว่าเรื่องที่เขาคือกันว่าต่ำ หรือเบื้องต้นที่สุดเสียบ้าง
คือเรื่องให้ทาน, เรื่องให้ทาน นี้เขาคือกันว่า มันเป็นเรื่องเบื้องต้น
คือทาน ศีล ภาวนา, หรือทาน ศีล สมาธิ ปัญญา. ทานเป็น

เรื่องเบื้องต้น แต่ความจริงมันก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นเรื่องเบื้องต้นอย่างนั้นไปเสียหมด มันเป็นเรื่องเขาจัดกัน ตามความรู้สึกนึกคิดของเขาเอง ไม่ได้มองให้ลึก, แล้วเป็นเรื่องปริยัติ.

ถ้ามองกันในเรื่องเล็ก คือ มองกันที่ตัวธรรมะจริงๆ แล้วเรื่องเหล่านี้ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องเล็ก เรื่องต้น เรื่องเบื้องต้น, มันก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวกู-ของกู โดยตรง, แล้วก็เพื่อนิพพานด้วยเหมือนกันอย่างเดียว. ทานอย่างเดียวกันก็เป็นนิพพานได้, ก็คอยฟังดูว่าอย่างไร.

พวกนักปริยัตินั้นก็จะเอาแต่ตามตัวหนังสือ ที่นักปริยัติด้วยกันเขียนกันไว้: เช่น มีลำดับว่า ทาน คีล สมาธิ ภาวนา อะไรอย่างนี้ มันก็เลยมีเรื่องเป็นลำดับ แล้วก็เรื่องมากตั้ง ๓ เรื่อง ๔ เรื่อง: นี่พอเราพูดว่า ทานเรื่องเดียว ก็พอ ที่จะถึงที่สุดสูงสุดเป็นนิพพานได้ เขาก็ไม่เชื่อ, เขาก็ไม่ยอมฟัง, แล้วเขาก็เลยเหมาเอาด้วยว่า เรานี้บ้าบอ พูดไม่จริง หลอกหลวง เล่นสำนวน เขาก็ว่าอย่างนี้.

ที่จริงจะเรียกว่า เล่นสำนวน มันก็ได้, แต่มันเล่นสำนวนไปในทางที่ดีที่ถูก, ที่ช่วยให้คนได้ประสบความสำเร็จเร็วเข้า. ฉะนั้นเล่นสำนวนอย่างนี้ ก็ให้ถือว่าเป็นเรื่องดีเรื่องควร ถูกต้องที่จะกระทำ, คือว่า หาสำนวนใหม่พิเศษแปลกอะไรมา, พูดให้คนเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเร็ว. มิฉะนั้นแล้วเขาต้องใช้เวลามาก ฉะนั้นวิธีที่ให้เป็นปฏิบัติ เป็นอาเทศนาปฏิบัติ ดักใจคนนี่ นี่ก็เรื่องพูดเล่นสำนวน เหมือนกัน, แต่เล่นสำนวนอย่างพระพุทธเจ้า

อย่างลึกซึ้ง คนจึงได้รับประโยชน์ บรรลุ มรรค ผล อะไรกันในที่นั้นตรงนั้น. พุดจืดๆ แหว่งใจดำ หรืออะไรก็ตามมันถึงขนาด, สิ่งเหล่านี้มันเอามาเขียนเป็นตัวหนังสือไม่ได้ เรื่องอย่างนี้. ฉะนั้น นักปริยัติจึงไม่รู้. นักปริยัติจึงรู้แต่เรื่องที่เป็นระเบียบ เป็นแบบฟอร์ม เป็นอะไรไปหมด.

นี่พุดว่า เรื่องทานก็ทำให้บรรลุนิพพานได้ เขาก็ไม่เชื่อ. นี่ถ้าว่าพุดโดยอาศัยหลักเรื่องตัวกู-ของกูนี้ เราต้องมีหัวข้อว่าอย่างนี้.

การให้ทานมีทั้งที่ตัวกูชอบทำและไม่ชอบทำ.

การให้ทานที่ตัวกู-ของกูชอบทำ อยากทำ ไม่ได้อะไรเลย. การให้ทานที่ตัวกู-ของกู ชอบทำ อยากทำ เต็มใจทำนี้ มันไม่ได้อะไรเลย. ทานหรือการให้ทานที่ตัวกู-ของกูไม่อยากจะทำ, ไม่อยากจะทำ ไม่ยอมทำ อะไรนี้ คือสิ่งที่จะได้หมด, หรือได้นิพพาน. เขียนให้สั้นก็ว่า ทานที่ตัวกู-ของกูอยากทำนี้, ไม่ได้อะไรเลย ทานที่ตัวกู-ของกู, ไม่อยากทำ นั่นแหละจะได้นิพพาน, จะได้หมด.

เดี๋ยวนี้ก็มองเห็นกันได้บ้างแล้วว่า ตัวกู-ของกูนี้เป็นตัว รากเหง้า หรือมูลเหตุ ให้เกิด โลกะ โทสะ โมหะ, ตัวกู-ของกูมัน ก็ทำทานด้วยความโลภ. ตัวกู-ของกูมันจะทำทานด้วยความโลภ: เช่น ว่าให้ทานออกไป ได้เพื่อนคนหนึ่ง ได้เพื่อนสองคน, หรือ ให้ทานออกไป ได้หน้าได้ตา ได้ชื่อเสียง หรือว่าให้ทานออกไป บาทเดียว ได้วิมานหลังหนึ่ง. นี่มันเป็นทางที่ตัวกู-ของกูชอบทำ: แล้วมันไม่ได้อะไรเลย, มันได้ความโลภมากขึ้น, ได้ความยึดถือ

มากขึ้นมันก็ไกลวัตถุประสงค์ที่เราต้องการดับทุกข์ออกไปอีก. นี่จึงเรียกว่า ไม่ได้อะไร เพราะมันไกลความดับทุกข์ออกไปอีก, ยิ่งไกลออกไป คือว่า มันเอาเข้ามา สำหรับโลก สำหรับยึดถือมากขึ้น ฉะนั้นการให้ทานที่ตัวกู-ของกู ชอบทำนี้ มันไม่ได้อะไร, คิดดูให้ดี.

ที่นี้ทานที่ตัวกู-ของกูไม่ชอบทำนี้ คือทานชนิดที่ให้ออกไป โดยไม่เอาอะไรตอบแทน คือให้ออกไปเพื่อขุดเกลียดตัวกู-ของกู. การให้ทานที่แท้จริงไม่ได้ทำด้วยความโลภความอยากความอะไร. มันให้ไปเพื่อกำจัดความตระหนี่, แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้หมดตัวกู-ของกู. ดังนั้นตัวกู-ของกู จึงไม่ชอบทำ. แต่ทานชนิดนี้ ถ้าทำได้ มันได้หมด ได้ถึงที่สุด คือได้นิพพาน; ฉะนั้นมันจึงเป็นทานที่ไม่รับเอาอะไรเข้ามา เป็นตัวกู-ของกู, ต้องการให้ทานออกไป ไม่รับอะไรเข้ามาเป็นตัวกู-ของกู, มันจึงได้นิพพาน. ส่วนทานที่ให้ไปเพื่อแลกเปลี่ยน เหมือนที่เทศน์สอนกันอยู่บนธรรมาสน์ ได้สวรรค์ วิมาน อะไรนี้ มันเพิ่ม, มันเพิ่มตัวกูเพิ่มของกู, มันทำให้ห่างไปจากความดับทุกข์ ไกลออกไป ไกลออกไป คือไม่ได้อะไร: สำหรับเราเราเรียกว่า ไม่ได้อะไร ยิ่งเลวมาก ยิ่งเลวลง ไม่ได้หรือไม่ใกล้ต่อสิ่งที่ต้องการ คือนิพพาน, หรือความดับทุกข์สิ้นเชิง. นี้พอจะเข้าใจได้ การให้ทานที่ตัวกู-ของกู มันชอบทำ มันไม่ได้อะไรเลย. การให้ทานที่ตัวกู-ของกูไม่สมควรจะทำนี้มันได้หมด ได้ถึงที่สุด ได้ทั้งหมด.

ขึ้นชื่อว่าตัวกู-ของกู แล้ว มันให้ทานด้วยความโลภ เพื่อได้เพื่อนเพื่อได้ชื่อเสียง เพื่อได้หน้าได้ตา ได้สวรรค์วิมาน นี้ก็

เรียกว่าไม่ใกล้ชิดนิพพาน คือไม่ได้อะไร. นี่บางทีมันก็ให้ด้วยความ
 ประชดประชัน เพราะความโกรธนี่ นี่ก็ไม่ได้อะไร. มันให้เผื่อๆ ไว้
 ด้วยความหลง นี่มันก็ไม่ได้อะไร. ตัวกูมันเป็นเหตุให้เกิดความโลภ
 ความโกรธ ความหลง. ฉะนั้นจะให้ทานด้วยความโลภ หรือ
 ความโกรธหรือความหลงก็ตาม. มันก็ไม่ได้อะไร.

ที่นี้การให้ทานที่ตัวกู-ของกู ไม่ชอบทำ ก็หมายความว่ามัน
 ต้องมีสิ่งอื่นทำ, คือสิ่งที่ตรงกันข้ามกับ ตัวกู-ของกู ก็คือปัญญา.
 ปัญญาที่รู้สึกความไม่มีตัวกู, ความไม่มีของกู. นี่ มันทำ มันทำ
 ทานชนิดนี้. คือทานชนิดที่ตัวกู-ของกูไม่ยอมทำเด็ดขาด. สิ่ง
 ที่ตรงกันข้ามมันทำ คือปัญญามันทำ, แล้วมันทำเพื่อฆ่าตัวกู-ของกูเสีย.
 ฉะนั้นจึงได้หมด ถ้าทำทานชนิดนี้ มันเป็นนิพพาน, มันเป็น
 การบรรลุมรรค ผล นิพพาน ไม่ใช่เป็นเบื้องต้นของศีลของสมาธิ
 อย่างที่ว่าๆ กัน อย่างนักปรียัติเด็กอมมือ. นี่เราพูดกันในแบบนี้
 เราจะเรียกแบบนี้ว่า นักปรียัติเด็กอมมือที่เอาทานไปไว้เป็นเรื่อง
 นิดเดียว. อยู่ข้างหน้าศีล สมาธิ เป็นเบื้องต้น เป็นบุพพภาค. ให้
 ทานไปสวรรค์ ให้อะไรอย่างนี้ เราเรียกว่าปรียัติของเด็กอมมือ.
 แล้วมันไม่ต้องมีอะไรมาก. ที่พูดกัน ๒-๓ คำ บรรลุนิพพาน
 หมายความว่า ปัญญามันฆ่าตัวกู-ของกูด้วยการให้ทาน ด้วยการ
 บริจาค.

นี่เป็นข้อแรกเป็นตอนแรก ที่อยากจะให้เข้าใจไว้ทีหนึ่ง
 ก่อน. มันมีอยู่อีกตอนที่ยากกว่านี้ ต้องเข้าใจตอนนี้นักก่อน. ที่จะ
 เรียกว่า การให้ทานของตัวกู-ของกูหรือตัวกู-ของกูชอบให้มัน ไม่

ได้อะไรเลย, แล้วการให้ทานที่ตัวกู-ของกูไม่ยอมให้ไม่สมัครจะให้นั้น คือจะได้หมด. ที่ตัวกู-ของกู มันให้ หรือมันชอบให้ ก็คือว่าให้ทานเพิ่มความโลภ หรือประชดความโกรธ หรืออะไรก็ตามไม่ได้ อะไร สำหรับพวกเรา ที่ต้องการจะดับทุกข์, มันเพิ่มความทุกข์ ไปหลงไหลในผลของทานชนิดนั้น มันเพิ่มความทุกข์, คือมันยึดระยะของความทุกข์ให้มากออกไป.

ให้ทานด้วยปัญญา ที่ฆ่าตัวกู-ของกูเสียด้วยการให้ทานนั้น นั้นเราจะให้มันหมดความยึดถือว่าตัวกูว่าของกู จริงๆ จะให้ชีวิต หรือจะให้สิ่งของ หรือจะให้สัตว์สังขารเป็นที่รักอะไรก็ตามใจ มันก็เป็นการให้. นี่มันเข้าใจไม่ได้ สำหรับคนธรรมดา: เช่น เรื่องการให้ทานของพระเวสสันดร การให้ทานที่กล่าวถึงในสังข์จะขาดก ให้ทานชีวิต เช่นกระต่ายกระโดดเข้ากองไฟ ให้พรานคนหนึ่งกินเนื้อ. อย่างนี้มันเข้าใจไม่ได้ เพราะไม่ใช่ให้ทานอย่างธรรมดาของตัวกู-ของกู, มันให้ด้วยปัญญาอีกแบบหนึ่ง ที่สูงสุดไปทางโน้น.

ทั้งโลกไม่มีใครมีใครให้ทาน, มีแต่การค้า.

ที่นี่เรามาดูเหตุการณ์ที่เป็นอยู่จริง ที่มันเป็นอยู่จริงๆ กับเรา นี้ เราให้ทานชนิดไหนกัน? ที่พูดว่า ให้ทานๆๆ พูดกันอยู่เสมอๆ นี้ มันให้ทานชนิดไหนกัน? มันก็แทบจะหาไม่พบ. ให้ทานชนิดหลังนี้ มันจะหาไม่พบ. มันมีแต่ให้ทานของตัวกู-ของกูทั้งนั้นแหละ ที่ให้กันอยู่เวลานี้, ที่สอนกันอยู่ในเวลานี้ หรือให้กันอยู่ในเวลานี้ มันเป็นเรื่องให้ของตัวกู-ของกู, กลับเข้ามาเป็นกำไร เพื่อตัวกู-

ของทุกอย่างนี้ทั้งนั้น ส่วนที่ให้เพื่อหมดตัวกู-ของกู, ให้ตัวกู-ของกู ผอมลงๆ แล้วตายไปนี้ ไม่มีใครทำ, นี่มันจะรวมทั้งพวกเราด้วย จะต้องระวังให้ดี.

คราวก่อนๆ นี้ ก็เคยพูดมามากแล้ว อย่าลืม, แล้วก็อย่าโทษผม ที่ว่า ทำอะไรอย่ารับการขอใจ, ทำอะไรอย่าหวังที่จะได้อะไร, ทำงานเหน็ดเหนื่อยเกือบตายหรือทำอะไรก็ตาม อย่าหวังที่จะได้รับอะไร อย่าหวังที่จะได้รับการขอใจ หรือทำให้ใครคนนั้นคนนี้, ทำให้ความว่าง มันคือเรื่องนี้, ทำเพื่อให้ได้ความว่าง หรือเพื่อความว่างก็ตาม, มันเป็นการตัดลัดที่เดียวด้วยการทำ ด้วยการเสียสละ ด้วยการให้ทาน, โดยไม่ต้องพูดถึงศีล สมาธิ ปัญญา คือ มันมีเสรีอยู่ในนั้น, มันรวมเสรีอยู่ในนั้น, มันจึงให้ทานชนิดนี้ได้, แม้ว่าเราจะไม่รู้จักหน้าตาของมัน เราก็ทำได้ใช้ประโยชน์ได้, ที่เรากินของบางอย่าง โดยไม่รู้ว่ามันเรียกว่าอะไร มันชื่ออะไร หรือทำขึ้นมาอย่างไร ก็ยังกินได้ แล้วก็มิประโยชน์, ฉะนั้นการประพฤติอย่างนี้ ไม่ต้องเรียกชื่อว่าอะไรดอกก็ได้ จะเรียกชื่อว่าให้ทานก็ได้, แต่ที่จริงมันรวมอะไรยิ่งกว่าทานตามธรรมดา, มันมีปัญญา, มันมีอะไรเป็นยอดรวมอยู่ที่การให้ทานนั้น มันจึงตัดสินใจอย่างนั้นได้, หรือว่ามันจึงสละออกไปในลักษณะอย่างนั้นได้, ฉะนั้นให้ทานชนิดนี้ก็พอแล้ว ที่จะบรรลุนิพพาน แล้วไม่มีพูดเลย.

ที่นี้ที่ให้ทานด้วยความสมัครใจอยู่นี้ ที่ทุกคนในโลกนี้ให้ทานอยู่ด้วยความสมัครใจ เป็นเรื่องตัวกู-ของกูทั้งนั้น ยิ่งบางพวกนี้

โกหกอย่างแสนที่จะโกหกที่เขาว่าให้ช่วยเหลือ, ให้ช่วยเหลือ, ให้ช่วยเหลือ. ชาตินี้ช่วยเหลือชาตินั้น ชาตินั้นช่วยเหลือชาตินี้ มันแสนจะโกหก, คือมันให้เพื่อซื้อเขา, เพื่อซื้อเขาเอามาเป็นพวกเราเลย, อย่างนี้มันก็ไม่ใช้ให้ทานแล้ว มันเป็นการซื้อเพื่อนเท่านั้นเอง, หรือว่าจะได้หน้าได้ตา ได้เกียรติยศ ได้อะไรๆ. มันก็เรื่องไม่ใช่ให้ทานมันค้าขายชนิดหนึ่ง, เพื่อจะให้ผลประโยชน์ตอบแทน กลับมาเป็นสวรรค์ เป็นอะไร มันก็เป็นเรื่องวัตถุ, มีความหมายเป็นวัตถุ เป็นการค้าขายชนิดหนึ่ง.

ฉะนั้นดูให้ตีว่าทั้งโลกนี้ กำลังไม่มีใครให้ทานนะ, นี้พิจารณาดูให้ตีว่าทั้งโลกนี้เวลานี้ กำลังไม่มีใครให้ทานดอก มีแต่การค้าขายทั้งนั้น: ถึงพวกพุทธบริษัทนี้ ก็ถูกหลอกให้ค้าขายแบบนี้ : ทำบุญบาปหนึ่ง ได้สวรรค์วิมาน ได้อะไร ก็เรื่องหลอกให้ค้าขายทั้งนั้น, มันไม่ได้ชูดกิเลส. ความประสงค์อันแท้จริง เขาต้องการให้ชูดกิเลส, นี้ไม่ยอมชูด เขาจึงต้องหลอก ต้องหลอกให้ค้าขาย, มันก็เป็นการค้าชูดกิเลส ชนิดที่เรียกว่า ไม่มีผลโดยไม่รู้สีกตัว คือหลอกเขามันก็คือหลอกตัวเองอีกทีหนึ่ง. ฉะนั้นอย่าไปหลอกเขา หลอกตัวเองกันอยู่เลย เมื่อให้แล้วก็ให้มันเป็นให้, ให้เพื่อบริจาค ให้เพื่อให้ทานออกไปจริงๆ. คำว่าบริจาค ก็คือบริจาคตัวกู บริจาคของกู เรื่อยไปๆ จนกว่ามันจะว่าง.

การทำงานด้วยจิตว่าง คือการให้ทานอย่างสูง.

พูดมามากกว่า ๑๐ ครั้งแล้ว ที่ว่าให้พยายามทำงานด้วย

จิตว่าง เพื่อความว่าง กิเลสของความว่างอะไรนี้. การทำงานนั้นแหละ คือการให้ทาน, ให้ทานอย่างที่กำลังพูด. เมื่อใครกำลังทำงานอยู่ ด้วยจิตว่าง เพื่อผลงานแก้ความว่าง แล้วก็กิเลสของความว่าง, คนนั้น คือคนที่กำลังให้ทานอยู่ อย่างที่กำลังพูดนี้. ที่กำลังไม่มีใครให้อยู่ นะ เราให้, เราจะให้, เราให้, แล้วเรื่องนี้เรื่องเดียวพอ พอสำหรับ บรรลุมรรค ผล นิพพาน, ไม่จำเป็นที่ต้องพูดเรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญาอะไรอีก, คือมันเป็นทั้งศีล ทั้งสมาธิ ทั้งปัญญา, ทั้ง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อะไรอยู่ในคำนี้, คำว่าบริจาคให้หมดไปเพื่อความว่าง มันรวมอะไรหมด.

ให้เราเข้าใจกันเสียให้ถูกต้อง แล้วก็จะมี การให้ทานที่แท้จริง ขึ้นในโลกนี้บ้าง. ไม่อย่างนั้น มีแต่การค้าขาย. พุทธบริษัทในเมืองไทยก็มีแต่การค้าขาย, เมืองอื่นก็มีแต่การค้าขาย ศาสนิกใน ศาสนาอื่นก็มีแต่การค้าขาย, ไม่ได้รับความดับทุกข์, ไม่ได้รับ นิพพาน, ไม่ได้รับแผ่นดินพระเจ้า, ไม่ได้รับอะไรตามที่พูดไว้, หรือชีวิตนิรันดรในที่สุด ไม่ได้รับ เพราะไม่มี การให้ทาน มันมี แต่การค้าขาย. นั่นคือทานชนิดที่ตัวกู-ของกูชอบให้ แล้วไม่ได้ อะไรเลย, ส่วนทานชนิดที่ตัวกู-ของกูไม่อยากจะให้ ไม่ประสงค์ จะให้ ไม่ยอมทำ, นี้จะได้มากได้หมด คือปัญญาเป็นผู้ทำ, ทานชนิดที่ตัวกู-ของกูชอบให้ จะไม่ได้ อะไรเลย แล้วทำทานจริงๆ, แล้วมันก็ทำลาย มาตัวกู-ของกูเสียจริงๆ. เรื่องมันก็จบ, เพราะ มันได้ การสิ้นไปแห่งตัวกู-ของกู, ได้ความว่าง ได้ นิพพาน จึงว่า ได้หมด.

ที่มันจะต้องนึกถึงข้อเท็จจริงเรื่อยไป อย่าให้เป็นแต่คำพูด. ที่เราให้ทานกันอยู่ ด้วยคิดว่าจะให้ทานนี้ มันก็มีผลดี, ถ้าให้ให้ถูกต้อง ก็มีผลดีอย่างว่า.

ความสูญเสียเป็นยอดทานก็ได้.

ที่มันมีสิ่งที่น่าคิดอีกสิ่งหนึ่ง ที่ดีกว่านั้นอีก คือความสูญเสีย, ฟังให้ดีนะ. ความสูญเสียที่สูญเสียไป เพราะเราไม่อยากจะสูญเสีย. ถ้าคุณเขียน คุณก็ต้องเขียนให้ถูก ความสูญเสียที่ได้สูญเสียไป ในเมื่อเราไม่อยากจะสูญเสีย ไม่ต้องการให้สูญเสีย: อันนี้วิเศษมาก ในข้อที่ว่า ถ้ารู้จักทำให้ดี จะเป็นยอดทาน หรือว่าเป็นทานสูงสุดได้. ถ้าไม่รู้จักทำให้ดี จะเป็นอะไรเลย จะไม่ได้อะไรเลย. จะไม่เป็นทานเป็นแทนอะไรเลย, แล้วจะเป็นเรื่องความทุกข์. เข้าใจไหม? ว่าการสูญเสียสิ่งที่เราไม่ต้องการจะสูญเสีย ถ้าเราทำถูก เราฉลาด ก็กลายเป็นยอดทาน ยอดกุศล ยอดบุญไปได้: แต่ถ้าเราไม่รู้จักทำ มันก็เป็นเพียงความทุกข์เท่านั้นแหละ.

เมื่อเราสูญเสียสิ่งที่เราไม่อยากจะสูญเสีย : เสียเงิน เสียของ เสียลูก เสียเมีย เสียสามีภรรยา, เสียทุกอย่างที่มันไม่อยากจะสูญเสีย: ถ้าทำให้ดีให้ถูกวิธี จะเป็นยอดของทาน ในลักษณะที่เราว่ากันในที่นี้ ที่แท้จริง. แต่ถ้าเป็นคนโง่ ทำไม่เป็น มันก็เป็นความทุกข์เท่านั้น. มันก็นั่งร้องไห้อยู่เท่านั้น ไม่มีอะไร.

ตรงนี้ต้องฟังให้ดี. ถ้าฟังไม่ดี จะฟังผิด ว่าเพราะจำใจทำ. พวกนัก logic, พวกที่มีเหตุผลทาง logic ในโรงเรียนศึกษามา ก็

คำถามว่า มันฝันทำ มันจำใจทำ: เช่นเราสูญเสียไปแล้ว ก็อุทิศเลย, สละเลย นี่มันจำใจทำ ไม่ใช่ทาน นั่นพวกคนโง่ ยิ่งเรียนยิ่งโง่ มันมีเทคนิค ในการคิด ทางตรรกวิทยาอะไร มันก็ยิ่งโง่ มันมีปัญญาแบบ *intellect* อย่างที่จะไปใช้จับปลาตกด้วยน้ำเต้านั้น, ปัญญาชนิดนั้น มันมีมากสำหรับจะจับปลาตกด้วยน้ำเต้า.

เรื่องนี้ไม่ใช่จำใจทำ: ถ้าจำใจทำมันก็ไม่ใช่ทาน. ยกตัวอย่างง่ายๆ ก่อนว่า เราถูกเขาโกงเงินไป มากทีเดียว, แล้วเราจะทำอย่างไร. เราเสียท่าเขา ถูกเขาโกงเงินไปเป็นจำนวนมาก เราจะทำอย่างไร, จะฟ้องเขาก็ได้ เป็นความกันก็ได้ หรือเราจะนั่งร้องไห้ก็ได้ ไม่ฟ้องเขา, หรือว่าเราจะทำพอเป็นพิธีช่างหัวมันแกะะ ให้มันแลยพาดเคราะห์ไปที อย่างนี้ก็ได้อ. มันก็ยังดีกว่านะ ดีกว่าเป็นความหรือนั่งร้องไห้อยู่.

แต่ถ้ารู้จักทำ ก็คือการพิจารณาให้มันเข้ารูปกันกับการเสียสละ, มันคล้ายกับผสมโรงเสียสละ: แต่ว่ามันไม่ใช่ผสมโรงเพราะจำใจ. มันเป็นโอกาสที่จะทำได้มากถึงขนาดนั้น. เพราะตามธรรมดาเราจะไม่ยอมให้เงิน ให้ทานใครตั้งหมื่นบาท. สมมติว่า ธรรมดาเราจะไม่ยอมหยิบเงินบริจาคทานไปตั้งหมื่นบาท, หรือจะหายากสำหรับคนธรรมดาณะ คนธรรมดาทุกๆ ไป. ถ้าพวกเขาเศรษฐกิจก็ต้องพูดกันเป็นล้านบาท สิบล้านบาท. มันยากที่จะหยิบเงินบริจาคไปสิบล้านบาท. ทีนี้ถ้าว่าถูกโกง ด้วยวิธีใดก็ตามถูกโกง: อย่างคนธรรมดาถูกโกงหมื่นบาท หรือพวกเขาเศรษฐกิจถูกโกงสิบล้านบาท ร้อยล้านบาทก็ตาม, ความรู้สึกมันพอๆ กัน กับชาวบ้านถูก

โกงหมิ่นบาท มากมายอยู่ มันก็คงจะยากเหมือนกัน ที่จะทำให้ออกมาเป็นยอดทาน คือบริจาคเงินหมิ่นบาทได้. ตามธรรมดาเราไม่ยอมบริจาค เดี่ยวนี้มันต้องบริจาค มันดีอย่างนี้. เดี่ยวนี้มันเป็นโอกาส ให้ได้ทำการบริจาค เราต้องฉวยโอกาสอันนี้. ให้ถือว่าการสูญเสียมันมีมาเพื่อให้เราได้บริจาคทานสูงสุดที่เราไม่อาจบริจาคได้ในการธรรมดา หรือตามปกติ ตามปกติเราไม่เคยให้เงินใครหมิ่นบาท. แต่บัดนี้ถึงเวลาแล้ว ที่เราจะต้องคิดให้ดีที่สุด ในแง่ที่ว่าสิ่งเหล่านี้มันจะเป็นของเราไม่ได้, จะถือไว้เป็นของเราไม่ได้ จะต้องไปตามเหตุตามปัจจัย ตามธรรมชาติ. ฉะนั้นให้มันไปตามเหตุตามปัจจัย ตามธรรมชาติ, จนกระทั่งไม่มีความรู้สึกเสียดาย, ไม่มีความรู้สึกฝืนอารมณ์ หรือว่าจำใจ. แต่เป็นโอกาสให้ได้สิ่งที่ดีมากมายที่สุด คือการเสียสละที่ไม่อาจจะเสียสละตามปกติ.

นี่ลองนึกดู หรือว่าเข้าใจไว้ หรือว่าเตรียมไว้ เมื่อมันจะมีอะไรเกิดขึ้น บางทีคนอย่างชั้นเราๆ นี้ จะไม่ต้องถึงหมิ่นดอก, นี้ว่าคนจนๆ นี้ ของอะไรที่ชอบใจมากๆ สูญไป หายไปอย่างนี้. ของใช้ไม่สอยอะไรก็ได้หายไป ของที่รักมากที่สุดถูกใจมากหายไปแล้ว จะต้องถือเป็นโอกาส ที่จะได้ให้ทานแบบที่ว่านี้: เพราะธรรมดาไม่อาจยากให้ เดี่ยวนี้ธรรมชาติมันบีบบังคับเข้ามาครั้งหนึ่งแล้ว ว่าแก่จะให้หรือไม่ให้. ถ้าแก่ไม่ทำให้ถูกต้องด้วยการให้ แก่ก็เอาความทุกข์ไป, รับเอาความทุกข์ไปก็แล้วกันเสียดาย ความทุกข์ ความโกรธ ความพยายาม ความหมั่นหมอง ไปต่างๆ นี้ เกลียดน้ำหนำมัน ลักของกูไป อะไรทำนองนี้ โกงของกูไป.

นี่ถ้าคนหนึ่ง ทำถูกวิธี ก็คือเป็นโอกาสแล้วที่จะศึกษา มันต้องตั้งต้นเลย, เป็นโอกาสแล้วที่จะศึกษา แล้วศึกษาให้เห็นในข้อที่ว่า เออ, มันจริง อย่างเขาวา, ไม่มีอะไรจะอยู่กับเราได้ เป็นการถาวร, เป็นตัวกู-ของกู ที่เป็นนิจจังถาวร, แล้วพยายามทำจิตใจให้บริจาคนั้นไปได้, สมัครงับเอาความสูญเสียมาเป็นการให้ทานให้จนได้, อย่าเอามาเป็นความทุกข์, นี่เสียเงินเท่านี้มันก็อย่างหนึ่ง, ทีนี้ถ้า เสียของที่รักมากกว่าเท่านี้, สามิภรรยา หรือว่าอะไรก็ตาม, ก็ต้องทำวิธีเดียวกัน มันก็ทำยากขึ้นไปอีก, แต่ถ้าทำได้มันก็ดี ถ้าทำได้จริง มันก็เป็นพระอรหันต์.

เอาละ ทีนี้เราจะยอมถือเอาตามอรรถกถาบ้าง, บางทีเราก็ไม่ถือเอาตามอรรถกถา อย่างเรื่องในอรรถกถาธรรมบทเรื่อง ปฎาจารา หรืออะไร ที่สามิตาย ลูกตาย อะไรตาย ไฟไหม้บ้าน แล้วเป็นบ้า แก้วผ้าไปหาพระพุทธรเจ้า, นี่เพราะไม่ยอมรับ, ไม่ยอมรับการสูญเสียนั้น ว่าเป็นการสิ้นไปแห่งตัวกู-ของกู เหมือนที่เรากำลังพูด, ฉะนั้นจึงเป็นบ้า, เป็นบ้าขนาดที่ว่า แก้วผ้าเข้าไปในโรงธรรม, แต่พอพระพุทธรเจ้าพูดโดยดี ที่พวกนี้จะเรียกว่าเล่นสำนวนทั้งนั้น, เล่นสำนวน ตามแบบของพระพุทธรเจ้าเขาหายบ้า และเป็นพระอรหันต์ที่นั่น, หาบ้า แล้วเป็นพระอรหันต์ที่นั่น.

นี่มันก็เนื่องมาจากการสูญเสีย เมื่อยอมรับการสูญเสียถูกวิธี มันก็เป็นการบริจาควัว-ของกู ออกไป, และทำให้เป็นพระอรหันต์: เมื่อรับไม่ถูกวิธี มันก็เป็นบ้า, เรื่องนี้จะจริงหรือไม่จริงก็ตาม แต่มันมีเหตุผลอยู่อย่างนั้นแหละ ถือว่าเป็นเรื่องจริงก็ได้

ไม่เสียหายอะไร. แม้แต่จะเป็นเรื่องแต่งขึ้น มันก็เป็นเรื่องมีเหตุผล
ที่ตรงตามธรรมชาติ. ผมก็ถือว่าเป็นเรื่องจริงก็แล้วกัน. นี่เราเอามา
เป็นหลักสำหรับศึกษาข้อนี้. ทานชนิดที่ตัวกู-ของกูยอมให้มัน
ไม่ได้อะไรเลย. ทานชนิดที่ตัวกู-ของกูไม่ยอมให้ มันได้มาก. ที่
ตัวกู-ของกูสมควรจะให้มันไม่ได้อะไรเลยแล้วจะทำให้เป็นบ้า.

ทางศาสนาใช้ทานเป็นวิธีแก้ไขได้ในการสูญเสีย.

นี่เราควรจะมองดูความสำคัญในข้อนี้. ในข้อที่ว่า เรื่องที่จะ
ต้องสูญเสียนี้มันเป็นของธรรมดา. โลกนี้เต็มไปด้วยการสูญเสีย
เพราะเราไม่ว่าว่ามีอะไรสูญเสียอยู่ทุกวันๆ ไม่มากก็น้อย. แล้วก็ม
ีการสูญเสียมากขึ้น. ตามส่วนของการทำงานที่กระทำอยู่. อย่างถ้าคนเขา
ทำงานใหญ่โตกว้างขวาง เขาก็มีส่วนที่จะสูญเสีย เป็นหมื่นเป็นแสน
เป็นล้าน. ถ้าเขามีอะไรมาก เป็นที่รักที่พอใจ เขาก็มีส่วนที่จะ
สูญเสีย ที่มันจะขยี้หัวใจเขาได้มาก. นี่เราแทบจะไม่มีอะไรสูญเสีย
เราก็สบาย.

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม จะถือว่า มันต้องเป็นธรรมดา ที่ว่า
มันจะต้องมีการสูญเสียสำหรับทุกคน. อย่างไม่มีสมบัติอะไร นอก
จากต้นไม้ที่ปลูกไว้ มันก็ต้องมีการสูญเสีย. บางต้นมันก็ถูกแมลง
กัดตาย อะไรอย่างนี้ มันสูญเสียไป. อย่างเราเลี้ยงปลา บาง
ทีปลาตัวที่เราอยากจะดู. มันก็ตายไป มันมีการสูญเสียอย่างนี้ อยู่
เป็นประจำ. กระทั่งสูญเสียมากขึ้น. เตี้ยของหาย เตี้ยปลวกกัด
หนังสือดีที่เตี้ย เยอะแยะ. เตี้ยหนูกัด เตี้ยตุ๊กชไมย. หรือว่า

ถูกอย่างอื่นๆ มันมีอยู่เป็นประจำ ประจำคน ประจำวัน, จึงต้องพูดว่า โอกาสที่จะบรรลुพระอรหันต์นั้น มีอยู่เป็นประจำวัน ประจำคน ประจำวัน มีอยู่เสมอ มีอยู่พร้อม. แต่คนโง่ๆ เหล่านี้ ไม่ยอมรับเอาโอกาสนี้ รับเอามาเป็นความทุกข์ทั้งนั้น, รับเอามาแต่สำหรับจะเป็นตัวความทุกข์, ไม่รับเอามาแล้วก็เป็นโอกาสที่จะดับทุกข์. พอสูญเสีย แล้วก็ต่อกัน ร้องให้กัน อะไรงั้น ก็ตามเรื่องตามราว, หรืออย่างน้อยก็มาอึดอัดก่อดก่ลุ่มอยู่นอนไม่หลับ มันก็ไม่ได้อะไร ก็เลิกกันเท่านั้นเอง.

ฉะนั้นถ้าเราทำให้ถูกวิธี ตามแบบของพระพุทธเจ้า หรือพุทธศาสนาก็มันต้องให้เป็นที่น่าพอใจแน่นอนว่า ทุกคราวที่มีการสูญเสีย จะต้องทำอะไรเพิ่มขึ้น ในทางที่ดี ที่สูง ที่ถูกต้อง คือฉลาดขึ้นทั้งนั้น. ทุกคราวที่มีการสูญเสีย จะมีความฉลาดขึ้นให้ได้ ก็หมายความว่า ให้มีกิเลส เบบางลงไป ทุกคราวที่สูญเสีย, อุปาทานว่า ตัวกูว่าของกูนี้ จะเบบบางลงได้ ทุกคราวที่มีการสูญเสีย. ฉะนั้นถ้าไม่ทำอย่างนั้น มันก็กลับตรงกันข้าม, มันจะกลับเพิ่มขึ้นทุกคราวที่สูญเสีย : เป็นคนขี้โมโหโทโส เป็นคนโรคจิต เป็นคนโรคประสาท เป็นคนบ้า เหมือนกับนางคนนั้นก็ได้ ในที่สุด.

แล้วดูเถอะ เด็กหรือคนที่เป็นบ้า เทียบเป็นบ้าอยู่นะ, ถ้ามารู้อวดดูเถอะ มันมาจากว่าการที่ไม่ยอมรับโอกาสอย่างนี้ทั้งนั้น. มันรับมาเพื่อจะเป็นทุกข์มันจึงได้แต่อย่างนี้, ไม่มีใครสอนให้ถูกวิธี ที่จะได้รับมาในฐานะเป็นการศึกษาสำหรับฉลาด. แล้วมันเป็นบาปกรรมของคนสมัยนี้ ของคนสมัยนี้ ที่มันไปหันหลังให้

ของดีๆ ของบรรพบุรุษของไทยเรา, ไปเดินตามกันฝรั่ง, ไปมีการศึกษา ความคิดความต้องการอย่างฝรั่ง, แล้วก็ทิ้งของดีๆ ของไทยโบราณของเรา, มันจึงได้เป็นบ้ามากขึ้นๆ เป็นโรคจิตมากขึ้น เป็นโรคประสาทมากขึ้น.

เพราะว่าวัฒนธรรม หรือศาสนาของเรา ที่มาเป็นวัฒนธรรมนี้ มีแต่การให้: ต้องรับในลักษณะที่ถูกต้อง จึงไม่เป็นบ้า. เมื่ออะไรสูญเสียไป บุญตายายของเราคิดไปในทำนองว่า ซาดิก่อนเราเคยเอาของเขา, หรือว่าเราไม่ได้ทำบุญไว้ มันไม่อยู่กะเรา, มันก็รู้สึกก็ไม่ใช่บ้านเท่านั้น. เดียวนี้เด็กสมัยใหม่คิดอย่างนี้, พอสูญเสีย ก็น้อยใจอย่างนั้นอย่างนี้, โมโหโทโสขึ้นมา จะแก้แค้น หรือจะเป็นความหรืออะไรก็ตาม ไม่คิดอย่างนี้. อย่างดีที่สุด ก็คิดว่าโชคไม่ดี เทวดาไม่ช่วย, ไปอ้อนวอน ไปดูโชคดูอะไรกัน. นี่มันโง่ โง่อย่างที่สุดของมัน หรือบางทีก็โกรธ หรือต่อสู้อะไรทั้งฆ่าตัวตายในที่สุด. เมื่อทำอะไรไม่ได้ ยอมฆ่าตัวตาย.

นี่ถ้าเด็กๆ ของเรา หันไปหาวัตถุนิยม เหมือนพวกฝรั่งที่เล็งเอาวัตถุเป็นหลัก, ไม่เอาเรื่องจิตใจเป็นหลัก คือว่าวัตถุนิยมเอาวัตถุที่ได้กินได้ใช้เป็นหลัก, ถ้าได้วัตถุก็ดี ถ้าไม่ได้ก็ไม่ดี ฉะนั้นจึงไม่ยอมให้อกัย ไม่ยอมสลัดออกไป.

เมื่อมีอะไรเกิดขึ้น ว่าไม่เป็นไร, ไม่เป็นไร นี่มันดีนะ ไม่เป็นไรนี่มันดี คือไม่โกรธ คือไม่ต้องการตอบแทน. เมื่อเกิดการสูญเสียอย่างหนัก เช่นคนที่รักอย่างยิ่งตายลงอย่างนี้ ลองคิดดู, พอมีการสูญเสียอย่างหนัก อะไรก็ตาม บุญตายายของเราเคยพูด

หรือเคยสอน ให้คิดให้ลึกกว่า กรรม, เพราะกรรม, ว่ามันกรรม, มันเป็นเรื่องของกรรม คือผลของกรรม หรือเป็นกรรม. พวกที่ถือศาสนาอื่น ก็เอาพระเจ้า God ร้องออกมาว่า God คือพระเจ้า พระเจ้าช่วย, หรือว่าพระเจ้าต้องการ หรือว่าพระเจ้าบังคับให้เป็นอย่างนั้น เขานึกถึง God แต่พวกเรานึกถึงกรรม คำพูดคำเดียวที่จะหลุด ออกมาก็คือ กรรม, หมายความว่าทำอะไรไม่ได้, แก้ไขไม่ได้ ต้องไปตามกรรมมันก็เลิกกัน ก็ไม่เป็นบ้า.

นี้ธรรมเนียมของคนไทยวิเศษที่สุด ในการที่ว่ามีอะไรเกิดขึ้น ก็หลุดออกมาจากปากว่า นี่เป็นเรื่องกรรม, มันเป็นกรรมของเรา หรือว่ากรรมของเขาก็ได้. เป็นเรื่องกรรมก็ไม่ต้องเสียใจ และก็ไม่ต้อง ตีใจด้วย. แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่อย่างนั้นเสียแล้ว เด็กๆ เดี่ยวนี้ไป ตามสมัยใหม่, ไปบ้าอย่างพวกสมัยใหม่, เป็นเรื่องต้องสู้. เป็นเรื่องจะต้องสู้จนตาย หรือว่าจะนั่งร้องไห้อีกดีกว่า, ยังกดีกว่า มันมีความพอใจที่จะนั่งร้องไห้

ถ้าคำว่ากรรม นี่คือคำว่า ไม่เป็นไร, หรือว่า ช่างมันเกิด, หรือไม่เป็นไร หรืออะไรก็ตาม ช่างเกิด ไม่เป็นไร. นี่หมายความว่า เมื่อมันมองเห็นว่าเป็นกรรม แล้วมันก็ต้องช่างเกิด ไม่เป็นไร, หยุดกัน. เรื่องนี้ไม่ต้องเสียใจ ไม่ต้องมีอะไร. นี่ทำให้คนดีขึ้นๆ ในทางธรรมะ โดยไม่รู้รู้สึกตัว, ให้คนเหล่านั้นสูงขึ้นๆ ในทาง ธรรมะ โดยไม่รู้รู้สึกตัว. ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทยของเรา แต่โบราณมันเป็นอย่างนั้น.

แต่เดี๋ยวนี้คนไม่เอาอย่างนี้, ไปเอาอย่างสมัยใหม่ นิยม

ฝรั่ง ซึ่งนิยมวัตถุดิบนั้น ได้วัตถุดิบแล้วเป็นดี, ไม่ได้ก็ต่อสู้อย่างเต็มที่ ต่อสู้ไม่ได้ฆ่าตัวตาย. มันก็ไม่มียอะไร, มันเป็นชีวิตเหมือนกับแมลงเม่า เป็นของที่เกิดมาเหมือนกับแมลงเม่า ไม่มีความหมายอะไร, ตายได้ง่ายๆ ไม่ได้ใช้ให้มันเป็นประโยชน์ที่สุดกันเลย.

เมื่อเกิดเรื่องน่าเศร้า พวกฝรั่งเขาร้อง alas ! alas ! อะไรก็ตามใจ แล้วไม่รู้ว่าจะอะไร ผมก็ไม่รู้จะอะไร. แต่เขาร้องว่า พุทโธ คำว่าโธ นั้นแหละคือคำว่าพุทโธ, คนบ้างมันไปเปลี่ยนเป็น พิโธ พิธาอะไรเสีย มันเป็นพิโธพิธังอะไรไปเสีย คำเดิมเขาว่า พุทโธ พุทธัง อนิจจัง อนัตตา อย่างนี้ เมื่อเกิดอะไรที่น่าเศร้าขึ้นมา แล้วเด็กๆ บ้างๆ ได้แต่ พิโธ พิธัง อนิจจัง อนัตตา จนไม่รู้ว่าจะอะไร, เป็นพิโธพิธัง แล้วมันเสียเวลา เสียที่ที่บุญตายายเขาทำไว้ดี.

เมื่อมีเรื่องเศร้าเกิดขึ้นก็ต้อง พุทโธ พุทธัง อนิจจัง อนัตตา. พวกคนชาติอื่นอย่างที่เขาถือพระเจ้า เขาต้องพรำถึงพระเจ้า, พร่ำถึงโชค ถึงเทวดา ถึงกรรม ถึงโชคชตาอะไรก็ณสุดแท้. เราพร่ำถึงกรรม พร่ำถึงพุทโธ ซึ่งมีความหมายถึงผู้รู้ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พุทโธ พุทธัง. อย่าไปเปลี่ยนเป็น พิโธ พิธัง เสียช.

มันก็โทษใครไม่ได้ เปลี่ยนจนไม่รู้ว่าจะกรรมนิยมเดิม ของบรรพบุรุษบุญตายายเป็นอย่างไร. ใครรู้อะไรบ้างว่า พิโธ พิธัง มันหมายความว่าอะไร? เพียงแต่โธ โธ เฉยๆ มันก็ไม่ค่อยจะรู้ มันเพี้ยนมาจากพุทโธ เหลือแต่โธ, แล้วโธเปลี่ยนเป็นโธ แล้วเป็นโถ เป็นอะไรไปเลย แล้วจึงเอามาใช้เป็นเรื่องขานทั่ว เรื่องตลกคะนองเรื่องอะไรไปเลย. ความวิเศษก็สูญหายหมด มันก็สมน้ำหน้า คน

เหล่านี้ ต้องมีแต่ความทุกข์ เพราะไปทำลายสิ่งที่เขาทำไว้ดี.

ที่พูดมานี้ เดี่ยวจะเลือนจะเพี้ยนกันหมด บุปผา ตายบรรพบุรุษทำไว้ดีแล้ว; ถ้ามีอะไรเกิดเป็นการสูญเสียอย่างหนัก ลูกตาย ผัวเมียตายจาก อย่างพระเทศน์นั้น ให้ต้อนรับสิ่งนี้ด้วยคำ : ว่ากรรม หรือพุทฺธัง พุทฺโธ อนิจจัง อนัตตา อะไรก็ตาม เป็นการรับมาเพื่อเป็นการให้ทาน, รับมาเพื่อเป็นการบริจาคอย่างใหญ่หลวง ที่สุดแห่งตัวกู-ของกูได้, ไม่รับเอาเข้ามาเพื่อเป็นทุกข์ เพื่อร้องไห้. เขาทำไว้ดีแล้ว ว่าให้ฉวยโอกาส เหมือนว่าตกกระไดพลอยโจน, ตกกระไดหรือพลอยกระโจนอะไรก็ตาม: แม้เป็นคำที่เลว หรือเป็นคำที่แสดงความโง่ ก็แสดงความฉลาด เมื่อมันต้องตกแล้วให้มันถึงเสียเลย โดยวิธีที่ถึงเสียเลย. แม้ถ้าธรรมดา มันไม่ยอมลงมา นี้ไม่ยอมให้ทาน แต่มันก็ไม่ยอมลงมา, เมื่อมันตกกระไดหมายความว่า มันต้องลงแน่แล้ว แล้วเราก็ต้องกระโจนให้ถูกวิธี ให้ถึงเสียเลยโดยปลอดภัย. เมื่อมีการสูญเสียอย่างหนักเกิดขึ้นแล้ว ก็คือกระโจนให้ถูกวิธี, ให้กลายเป็นการบริจาคตานที่สูงที่สุด, ให้เป็นเรื่องการเสียสละที่สูงที่สุด มันก็เลยได้ผลที่แท้จริงมากมายได้ในขณะนั้น.

ถ้าจะเอาเรื่องปฏาจาราเป็นหลัก ก็แปลว่า เขาก็ต้องลงทุนด้วยผ้า ด้วยลูก ด้วยบ้าน ด้วยเรือน ด้วยญาติพี่น้องอะไรต่างๆ หมดนั้นเลย เพื่อซื้อความหลุดพ้นเป็นพระอรหันต์อย่างเดียว. ตอนสุดท้ายเขาซื้อมันได้ เพราะว่าเขากลับได้โดยการช่วยเหลือของพระพุทธเจ้า. เมื่อเขาไม่ยอมซื้อมัน เขาก็บ้า นี่คือการ

ของการที่ตัวกู-ของกู ไม่ยอมทำ, ทานที่ตัวกู-ของกู ยอมทำ ก็มี แต่จะเอา เอาแล้วก็เป็นบ้า มันก็ได้บ้างมาเท่านั้นเอง.

นี่ทานของตัวกู-ของกู ที่ไม่ได้อะไร เรียกว่าไม่ได้อะไร อย่างได้มากก็คือความบ้า หรือความตายในที่สุด, ส่วนทานของปัญญา คือปัญญา มันทำเพื่อเช่นฆ่าตัวกู-ของกูนี้ มันได้หมด ได้ทั้งหมด แต่มันเป็นทานที่ตัวกู-ของกู ไม่ยอมทำ.

ฉะนั้น ท่านผู้ใดคนใดคนหนึ่ง ที่ชอบสงวนไว้ซึ่งตัวกู-ของกู ยกหูชูหางเร่ร่ำอยู่, จะมีทุกข์มาก, ระวังเรื่องนี้ให้มากนะ. แล้วถ้ามีตัวกู-ของกู เป็นเจ้าเรื่ออยู่อย่างนี้แล้ว มันไม่ยอมทำ อย่างนั้นดอก, มันจะทำแต่สิ่งที่ทำให้บ้า ให้ตายในที่สุด, ไม่ยอมรับ การให้ทานอย่างถูกต้อง แล้วก็เพื่อสิ้นไปแห่งตัวตน และก็เพื่อความว่าง.

ให้ทานด้วยปัญญาเป็นโอกาสสลัดกิเลส.

นี่พิจารณาดูให้ดี แล้วจะได้ค่อยๆ หมดอาลัยในตัวกู-ของกู จะได้ปล่อยให้มันตายไปเสียบ้าง ให้มันร่อยหรอไป ด้วยการให้ทาน. ให้ทานอะไร? ก็ให้ทานตัวกู-ของกู นั้นแหละออกไป. ใครผู้ให้ทาน? ก็สิ่งที่ตรงกันข้ามกับตัวกู-ของกู ก็คือปัญญา คือ ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องนี้มันให้ พูดกันหลายสิบครั้งแล้วว่า เมื่อใดตัวกูเข้ามา ปัญญาออกไป, เมื่อใดปัญญาเข้ามา ตัวกูออกไป มันอยู่อย่างนี้. ฉะนั้นทานที่ทำในขณะมีตัวกู-ของกู มันก็เพื่อบ้า. แล้วทานที่ทำในขณะปัญญาเป็นตัวกู-ของกู ออกไปแล้ว, ทานนี้ก็ เป็นไปเพื่อตัดกิเลส เพื่อถึงที่สุดแห่งการดับทุกข์.

ฉะนั้นขอให้ฝึกฝนอยู่เป็นประจำวัน ทุกเวลา นาที ทุกชั่วโมง ไม่ว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร ถ้าทำลงไปแล้ว ก็ขอให้ทำเพื่อทำลายตัวกู-ของกู, คืออย่ารับเอาอะไรมาเป็นตัวกู-ของกู, เพื่อตัวกู-ของกู, แม้แต่คำว่า ชอบใจ จากใครก็ตาม, ละนิสัยนั้นไปเสียเถิด, ละวัฒนธรรมบ้าง ไป เสียที, ที่ทำอะไรก็ต้องเอาตอบแทนนี้ เลิกกันเสียที, ถ้าเขาชอบใจ ก็ชอบใจ: เราจะชอบใจเสียอีก เพราะว่า เขาทำให้เราได้รับสิ่งที่มีประโยชน์สูงขึ้นไปกว่า, เราไม่ต้องรับความชอบใจ จากคนที่ได้รับอะไรของเรา หรือใช้ให้เราทำอะไร: แต่เรากลับจะชอบใจเขา ว่าเขาได้ทำให้เรา เกิดโอกาส มีโอกาสที่เราจะทำบทเรียนอันนี้, ฉะนั้นเราควรจะชอบใจขโมย หรือว่าชอบใจ คนที่มาทำให้สูญเสีย เพราะว่าเขาได้มาทำให้เกิดโอกาส ที่เราจะทำบทเรียนบทนี้, ถ้ามีเรื่องสูญเสียเกิดขึ้น ถูกขโมยก็ตาม ถูกอะไรก็ตาม ก็ควรจะชอบใจคนนั้น.

นี่คือวิธีที่จะทำให้เกิด สิ่งที่เรียกว่า ทาน หรือการบริจาค ตัวตน เพื่อบรรลุมรรค ผล นิพพาน ในโอกาสอันกะทันหัน, ในโอกาสพริบตาเดียวก็ได้, ก่อนแต่ที่จะตายเสีย, หรือก่อนแต่ที่จะเป็นบ้าเสีย, เพราะบางอย่างมันจะต้องเป็นไปถึงต้องเสียชีวิต คือเรื่องอะไรมันเกิดขึ้น ที่ทำให้เราจะต้องตายนั้น, เราก็จะต้องเตรียมตัวพร้อมที่จะสลัดออกไปก่อนการหายใจครั้งสุดท้าย ก่อนการตาย.

สมมติว่ามีใครมายิงเราโป้งป้าง แล้วจะต้องตายใน ๒-๓ นาทีนี้ ก็ไม่มีปัญหาอะไร, มันจะต้องสละทุกอย่าง ไม่ว่าจะนึกถึงว่าใครยิง หรือยิงทำไม หรือว่าจะต้องแก้แค้นตอบแทน, หรือว่า

จะกลัวตาย หรือจะเสียใจ หรือจะเป็นทุกข์, น้ำมันไม่จำเป็นดอก ต้องถือว่าเป็นโอกาสสำหรับสลัดออกไป ซึ่งตัวกู-ของกู, อันดับสุดท้าย อันดับสูงสุด อันดับสุดท้าย.

และถ้าเก่งกว่านั้น ก็ควรจะไปอีกหน่อยหนึ่ง: อย่างมหาตมะคานธีพูดเมื่อถูกยิงว่า *อย่าเอาความผิดแก่เขาเลย: เมื่อมหาตมะคานธีถูกยิง พูดว่าอย่าเอาความผิดแก่เขาเลย* แล้วก็ตาย, แต่คนข้างหลังจะปฏิบัติตามหรือไม่ ไม่ทราบ: แต่ด้วยความประสงค์ของมหาตมะคานธี, คือบุคคลที่เสียสละไว้ก่อนหน้าแล้ว. คนชนิดนี้ คนที่มีจิตใจชนิดนี้, เป็นคนที่เสียสละไว้ล่วงหน้าแล้ว ก่อนหน้าแล้ว. ชีวิตก็ตามอะไรก็ตาม ไม่มีที่จะคิดค่าเป็นของกู-ตัวกู อะไรแล้ว, มีแต่ว่า คนอื่นจะถูกเขาจับไปลงโทษแล้วอย่าไปเอาผิดกับมันเลย. นี่เขาทำได้ถูกต้องที่สุดแล้ว ทำตามวิธีของเขา.

เดี๋ยวนี้ ใครมามองหน้าเท่านั้น นี่ไม่ใช่ผมแกลิ่งพูดนะ เดี่ยวนี้เพียงแต่ใครมามองหน้าเท่านั้น มันแยแล้ว, ตัวกู-ของกูยกหูชูหางรำขึ้นมา, แล้วจะชกปากนั้น. น้ำมันไกลกันอยู่เท่าไร, คิดดูเถอะ น้ำมันไกลอีกมาก. ฉะนั้นการที่ได้บวชเข้ามาเป็นพระเป็นเณร ต้องระวังให้ดีในเรื่องนี้ *“เตสังสอณมันเสียสักทีอย่างนี้”* ไม่ใช่คำพูดของพระของเณร, เป็นคำพูดที่เลวที่สุด เกินกว่าจะเป็นพระเป็นเณร: เพราะว่าเรากำลังพูดถึงความเสียสละ, ความให้อภัยไม่มีเหลือ, ให้อ้อโอกาสนั้น, เปลี่ยนเป็นทำลายตัวกู-ของกู.

ฉะนั้นถ้ามีใครมามองหน้าอย่างเหยียดๆ หยามๆ นี้

คุณจะทำอย่างไร? คุณจะปฏิบัติอย่างไร? ถือว่าเป็นโอกาสสำหรับปฏิบัติเพื่อทำลายตัวกู-ของกูได้อย่างไร: ถ้าทำได้ก็วิเศษมาก เพราะมีคนมองหน้าบ่อยๆ, แล้วมายั่วโห้สะที่ สุดสำหรับบางคน. นี่มันก็ต้องใช้วิธีอย่างที่สุดกันมาแล้วมากมาย, ว่าสิ่งเหล่านี้มันอย่างนี้เอง, คนนั้นเป็นคนที่ควรสงสาร, คนที่มาทำอะไรเรา มาล่วงเกินเรา หรือมาทำอะไรเรา มันน่าสงสารตรงที่ว่า เขามีความโง่ มีกิเลสหรือมีความโง่, ความโง่ของเขา กิเลสของเขา ทำ, ทำอาการอย่างนั้น ไม่ใช่เขาทำ. นี่เราจะไปกัดกันกับกิเลสหรือความโง่ของเขาได้อย่างไร มันยิ่งกว่าหมาอีกกระมัง. คือถือวากิเลสหรือความโง่นี้มันแลกว่าหมา, *หมากัด เขายังไม่กัดตอบหมาเลย.* นี่ถ้าวากิเลสหรือความโง่ของใครจะมากัดเรา เรากัดกับมันไม่ได้.

นั่นแหละคือโอกาสที่ว่า จะผสมโรงผสมรอย หรือฉวยโอกาสนั้น ทำให้เป็นการบริจาค คือการให้อภัย, หรือว่าการเมตตาปราณีไปเลย ถ้าเราทำได้. ถ้าทำได้ดีก็เป็นการให้อภัยที่แท้จริง, เมตตาปราณีที่แท้จริง, การเสียสละความยึดถือมานะทิฏฐิอะไรได้จริง. แล้วถ้าไม่ถือเอาโอกาสอย่างนี้ แล้วจะเอาโอกาสอย่างไร? มันมีที่ไหน? โอกาส โอกาสอื่นมันจะมีที่ไหน? มันได้แต่นั่งโกหกเท่านั้น นั่งท่องเมตตาสูตร นั่งท่องอะไร ท่องๆ อยู่ นั่นมันเป็นไปไม่ได้, มันได้แต่พูดแต่ปาก หรือว่าเพียงแต่คิดว่าจะไม่ทำ แต่แล้วมันทำไม่ได้ มันทำอยู่. สิ่งที่มันจะช่วยเราได้จริง ก็คือสิ่งเหล่านี้ สิ่งที่อยู่ในลักษณะที่ทำให้เกิดตัวกู-ของกู, ยกหูชูหางเข้าใส่ แล้วเรา

ต้อนรับในลักษณะที่ตรงกันข้าม, มันก็ได้เท่านั้นเอง, มันมีเท่านั้นเอง.

นี่ขอให้ทุกๆ คนนี้ ช่วยสนใจไว้ เพราะว่า คุณจะหาอ่านจากหนังสือไม่ได้เรื่องอย่างนี้, หรือคำพูดชนิดนี้ หาอ่านจากหนังสือไม่ได้, ในพระไตรปิฎกเขาก็ไม่พูดรูปนี้, ไม่เขียนรูปนี้, เขาเขียนไปตามระเบียบ ไปตามธรรมดา เป็นระเบียบ เป็นธรรมดา เป็นอย่างที่ว่า แล้วก็ว่าผมเล่นสำนวน พูดพลิกแพลงอะไรก็ได้. แต่ว่าถ้ามันมีประโยชน์แล้วก็ขอให้ถือว่า มันได้ประโยชน์แล้ว. เอาตรงที่มันได้ประโยชน์ในการที่จะทำลายกิเลส ก็ใช้ได้แล้ว พูดจริงไม่จริง ก็อย่าไปคิดมันนัก แต่ถ้ามันทำลายกิเลสได้, ก็เอาเถอะ นั่นแหละมันถูกต้อง.

อย่าฝังตัวอยู่ในความมืดสีขาว.

มันไม่มีประโยชน์ดอก ที่ว่าเราจะมาอยู่ด้วยกันที่นี่ ถ้าหากว่าไม่รับเอาสิ่งที่ไม่ดีในหนังสือ, ถ้าคุณไม่ยอมรับเอาสิ่งที่ไม่ดีในหนังสือ แล้วไม่มีประโยชน์อะไร ที่จะมาอยู่กันที่นี่; เพราะว่าหนังสือไปอ่านที่ไหนก็ได้, ไปอ่านเอาเองจากหนังสือได้. ฉะนั้นถ้ามันจะคุ้มกับการที่มาลำบากอยู่ที่นี่ มันก็ต้องได้รับสิ่งที่ไม่อาจจะเขียนเป็นหนังสือ หรือไม่มีในหนังสือ หรืออะไรทำนองนั้น หรือมันเป็นประสบการณ์ชนิดที่ไม่อาจจะบรรยายเป็นตัวหนังสือ.

นี่มันคือการช่วยดึงตัวออกมาเสีย จากการจมลงไป ในหนังสือ. คนส่วนมากกำลังบ้าหนังสือ, กำลังจมลงไป ในหนังสือ,

จมลงไปในทะเลของหนังสือ. นี่ผมต้องการจะกระชากตัวออกมา, อย่างจมลงไปในทะเลของหนังสือ ของปริยัติ หรือของอะไรทำนองนั้น. นี่ดูเถอะ มันจมลงไปแล้วถึงคอ ถึงอะไรแล้ว มันก็แยแล้ว, ก็ไม่ได้อะไร นอกจากการวนเวียน อยู่ในความมืดสีขา, ตั้งใจว่าจะเรียกอันนี้. ความมืดสีขา คือความบ้าหนังสือ นี่ควรจะคอยออกมา ที่ความสว่างที่แท้จริง. หนังสือมันทับถมเข้าไป มันจึงเป็นความมืด, กว่า จะถอยออกมาได้นี้แย. ถ้าผมจะช่วยคนอื่นในลักษณะที่ดีที่สุด ก็ไม่มีอะไร นอกจากจะดึงออกมาจากความมืดชนิดนี้: เพราะเดี๋ยวนี้ในโลกนี้มีหนังสือมากขึ้นๆ ทั้งโลก แล้วมันกำลังฝังลงไป ในหนังสือ ให้เสียเวลาจนตายเปล่าไปทำนองนั้น.

เราเอาตัวรอดกันให้ได้ก่อนตาย อย่าไปจมหนังสือตาย. ถ้าอ่านหนังสือมันต้องเพื่อถอนตัวออกมาจากหนังสือ, อย่าอ่านหนังสือเพื่อฝังตัวจมลงไปในหนังสือ, คืออ่านหนังสือเพื่อรู้เท่าหนังสือ อย่าให้หนังสือมันหลอกได้. ถ้าอ่านพระไตรปิฎก, สมมติว่าอ่าน พระไตรปิฎก, ก็ต้องรู้จักถอนตัวออกมาจากพระไตรปิฎกที่เคย ยึดมัน ถือมัน ให้มีความหลุดพ้นดับทุกข์ได้. นิหวังจะเป็นพระไตรปิฎกที่ถูกต้องของพระพุทธเจ้า. ถ้าไม่อย่างนั้นเป็นหนังสือบ้าๆ บอๆ ที่คนชั้นหลังทำเพิ่มมากขึ้นๆ นำเวียนหัว.

การจมลงไปในหนังสือ เป็นการเพิ่มตัวกู-ของกู, เพิ่มตัวกู-ของกู กูรู้มาก กูรู้ว่าใคร เรียนนานกว่าใคร, อะไรกว่าใครนี้. มันเป็นเรื่องตัวกู-ของกูหนักเข้าไปอีก, แล้วมันก็เสียสละยาก. ฉะนั้น ผู้เรียนปริยัติมากๆ จึงไม่มีโอกาสรู้ธรรมะที่แท้จริง, ได้รับความเข้าใจ

ลมๆ แล้งๆ, เทียวสอนความรู้ต่างๆ ลมๆ แล้งๆ, ได้ตำแหน่ง
ได้เงินเดือนสูง ได้ลูกได้เมีย ได้อะไรไปตามเรื่องตามราวไป. นี้
พวกที่สอนหรือพวกอะไรก็เป็นอย่างนี้. ไม่ช่วยทำให้ของจริง
ของพระพุทธเจ้าปรากฏออกมา, แต่ช่วยกันจับคนฝังลงไป
ในหนังสือ, ฝังลงไปในการ์ตูนของปริยัติ, จับคนฝังลงไปใต้หนังสือ
ใต้ปริยัติ ได้อะไร.

เพราะฉะนั้นคนสมัยนี้พูดกัน ๑๐๐ ชั่วโมงก็ไม่รู้เรื่อง
พูดกันหลายปีก็ไม่บรรลุพระอรหันต์, ไม่เหมือนคนสมัยโน้น ที่
พูดพริบตาเดียว ก็บรรลุพระอรหันต์. อย่างนางบัวคนนี้หายบ้า,
แล้วคนอื่นอีกมากมาย ที่ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ไม่กินาก็เป็นพระ
อรหันต์ ก็มีมาก: เพราะว่าคนเหล่านั้นไม่ได้เมาหนังสือ, ไม่ได้ฝัง
ตัวเองอยู่ภายใต้หนังสือ ภายใต้ความรู้ปริยัติ. เขามีหูตาสว่าง ไม่มี
ความมืดสีชา, ไม่มีความมืดสีชา มันจึงมีแสงสว่างที่แท้จริง
แล้วฟังรู้เรื่อง, แล้วไม่กินาที่บรรลุเป็นพระอรหันต์, ขนาดหนักถึง
กับเป็นบ้า เขาก็ไม่เคยเมาหนังสือ. ฉะนั้นระวังให้ดี เดียวนี้มัน
เป็นยุคที่เรากำลังมีปัญหานัก เรื่องหนังสือหรือความรู้ มันทำให้
เราหลงทาง, ทำให้เราวนเวียน จนไม่รู้จะออกทางไหน.

ค่าง่ายๆ อย่างที่วานี้ ให้ทานให้เป็น ให้ทานให้ถูกต้อง,
ให้ทานให้เป็นอย่าเป็นให้ทานของตัวกู-ของกู ให้เป็นให้ทาน
ของสติปัญญาที่ฆ่าตัวกู-ของกู. หัวข้อ ๒ หัวข้อที่ว่า เป็นกระตุ้
ของเรื่องทีพูดวันนี้ ว่าทานที่ตัวกู-ของกู ชอบให้กันนักนั้น. ไม่ได้
อะไรเลย, ไม่มีอะไรเลย ไม่ได้อะไรเลย สุนัขเปล่า. ทานที่ตัวกู-ของ

กู ไม่ประสงค์จะให้นี้ จะได้หมด, จะได้มรรค ผล นิพพาน. หัวข้อของเราเป็นอย่างนี้, คำอธิบายมีอย่างนี้ และการปฏิบัติก็มีอย่างนี้จะปฏิบัติได้หรือไม่ก็ตามใจ.

เรื่องนี้ผมก็ไม่อยากพูดแล้ว ว่าใครจะปฏิบัติได้หรือไม่หรือกำลังปฏิบัติ, มันเป็นหน้าที่ที่ผมจะต้องพูด, ไม่ต้องการรุกล้ำเข้าไปในสิทธิของคนอื่น ในขอบเขตของผู้อื่น, บอกได้แต่ว่า ข้อเท็จจริงมันมีอย่างนี้ จากประสบการณ์ ส่วนตัวของผมก็ได้หลายสิบปีแล้ว, เวลามันล่วงมาหลายสิบปีแล้ว ที่เกี่ยวข้องกับคนอื่น หนังสืออย่างมากมายเกี่ยวข้องกับคน เกี่ยวข้องกับความทุกข์ ความได้ความสูญเสีย จนอาจจะคุยโตได้ว่า ผมมีการได้มากกว่าพวกคุณ, มีการสูญเสียมากกว่าพวกคุณ, ฉะนั้นผมก็ควรจะฉลาดกว่าในเรื่องนี้ จึงเอาอะไรมาพูดตามเรื่องจริง ที่เคยประสบมาแล้ว, เคยเจ็บปวดรวดร้าวมาแล้ว เคยร้องไห้มาแล้ว: เคยอะไรเหมือนๆ กับที่เขาเคยทำกันมาแล้ว กระทั่งเคยฉลาดขึ้นมา, ฉลาดขึ้นมา จนถึงกับรู้จักซ่อนกลมัน หรือว่ากลับมันให้หน้ามือเป็นหลังมือว่า, หรือว่าถือโอกาสของความสูญเสีย ทำให้กลายเป็นการได้สิ่งที่สูงที่สุดได้ มันก็ไม่มีปัญหา, ฉะนั้นการที่เกิดมาชาติหนึ่ง มันก็ไม่มีปัญหาอะไร เหลือที่จะต้องลำบากยุ่งยากใจ ให้มันได้แต่เพียงเท่านี้ก่อน, อย่าเพื่อพูดมากกว่านี้ เดียวมันจะยุ่งอะไรมากกว่านี้ ก็เป็นการดีแล้ว.

พึงตั้งใจปฏิบัติ มิใช่รู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด.

ที่นี้มันก็เหลือแต่ว่าเรื่องพูดนี้มันง่าย แต่เรื่องทำมันยาก แต่ว่ารู้ไว้ดีกว่าไม่รู้, รู้หนทาง รู้แนวทาง รู้อะไรไว้ ดีกว่าที่ไม่รู้อะไร เสียเลย, แล้วรู้นี้ก็เพื่อป้องกันการจมลงไปในหนังสือด้วย คือการจมลงไปในโคลน ในหลุมลึกที่เต็มไปด้วยโคลน, แล้วมันจะเดินไม่ขึ้น มันจะเดินไม่ขึ้น ยิ่งเดินมันยิ่งจมลงไป โคลนมันเข้าจมูก เข้าหูเข้าตากก็แย่แล้ว, วิชาความรู้ ก็อย่าไปทำเล่นกับมัน, ถ้ามันท่วมหัว มันก็เอาตัวไม่รอด, ความรู้ ระวังอย่าให้มันท่วมหัว เขาพูดไว้ดี, ถ้าความรู้ไม่ท่วมหัวไม่เป็นไร, ถ้าความรู้ท่วมหัว แล้วเป็นเอาตัวไม่รอด เพราะมันอุดตา อุดหู อุดจมูก อุดปาก ทำอะไรได้ เหมือนเราก็จมโคลนขนาดนั้น, คือว่าจิตใจต้องอยู่เหนือความรู้ไว้เสมอ, อยุ่ให้ความรู้ท่วมจิตใจ, ความรู้ปริยัติด้วยแล้วยิ่งแล้วใหญ่ เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยวนความไพเราะก็มี ความอะไรก็มี หนทางที่จะได้ลาภได้ชื่อเสียงก็มี, ล้วนแต่เป็นอันตราย.

ฉะนั้นให้บริจาคนั้นออกไป, ให้บริจาค เกียรติ กาม กิเลสอะไรนี้ ออกไป ออกไป, มันไม่ท่วมหัว จึงจะเป็นการให้ทานที่ถูกต้องจริง, เหมือนกับที่ว่ามาอย่าให้เป็นการค้า ลงทุนค้า เอากำไรมากเกินไป ให้ออกไป ได้เพื่อนฝูงมาหลายคนให้ออกไป, ได้หน้าได้ตามมาเบ้อเร่อ ให้ออกไป, ได้สวรรค์วิมานมาเป็นไม่มีสิ้นสุด เป็นเรื่องค้ากำไรเกินควรทั้งนั้น ให้ออกไปให้หมดไป, ให้ออกไปให้หมดไป ให้ออกไป มันหมดไป, ให้หมดตัวกู-ของกู, มันว่างเปล่าๆ, ว่างเปล่าๆ นี่จึงจะได้รับสิ่งที่ประเสริฐสุด มิใช่การค้ำกำไรเกิน

ควร. นี่เป็นการกระทำตรงไปตามความมุ่งหมาย, ตามวัตถุประสงค์ของพุทธศาสนา คือสิ้นสุดแห่งการว้ายเวียน สิ้นสุดแห่งความทุกข์, มันต้องทำอย่างนี้. ถ้ามาค้ำก่าไรเกินควรอยู่แล้ว มันจะไปไหนล่ะ มันก็วนเวียนอยู่ที่ก่าไร, มันต้องการก่าไรไม่มีที่สิ้นสุด.

นี่ไม่ต้องกลัวดอก ที่จะไปเอาค้ำก่าไรเกินควรนี้ มันเอาได้ง่ายๆ มันเป็นอยู่แล้ว มันเป็นมามากมายแล้ว, มันเป็นนิสัยสันดานอยู่แล้ว ไม่ต้องกลัวว่าจะทำไม่เป็น, หรือไม่ต้องกลัวว่าจะไม่ได้, มันมีแต่จะเกินเท่านั้น: แม้ในวินัยก็ยังห้ามไว้ ไม่ให้ภิกษุทำการแลกเปลี่ยน เพื่อหาก่าไรในทางวัตถุ, วินัยก็ห้ามอยู่แล้ว. นี้อรรมะก็ยิ่งสูงไปกว่าวินัย แล้วเมื่อลงทุนบาทเดียวได้วิมานหลังหนึ่ง ก็ไม่ใช่เรื่องธรรมวินัยแน่ๆ. ไปศึกษาเรื่องโคตมสูตร ตัดสินธรรมวินัยดูก็แล้วกัน.

เรื่องทานนี้ก็ เป็นเรื่องทำให้สิ้นตัวกู-ของกู.

นี่วันนี้เรามีหัวข้อเรื่องทาน เรื่องต่ำที่สุดเลย ที่เขาถือกันว่าต่ำที่สุดเลย คือเรื่องการให้ทาน. แล้วถ้าเราให้รู้ว่าดูให้ดี เรื่องทานนี้ไม่ใช่เรื่องต่ำที่สุด มันคือเรื่องสูงสุดเหมือนกัน. ถ้าทำถูกแล้ว เป็นเรื่องสูงสุด หมดตัวกูของกู. เพราะฉะนั้นการให้ทานชนิดนี้ มันเป็นหมดทุกเรื่อง เป็นศีล สมาธิ ปัญญา มรรค ผล นิพพาน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์, รวมอยู่ที่สิ้นไปแห่งตัวกู-ของกู. มันรวมอยู่ในคำพูดคำเดียว ว่าความสิ้นไปแห่งตัวกู-ของกู. ถ้าการให้ทานของเรามันทำไปเพื่อสิ้นไปแห่งตัวกู-ของกู มันก็หมดเท่านั้น.

มันมีเรื่องเดียวเท่านั้น.

ฉะนั้นทุกๆ ต้องให้ทานให้ถูกต้อง เพื่อความสิ้นไปแห่งตัวกู-ของกู, อย่าไปให้ทานชนิดที่ตัวกู-ของกูมันอยากจะให้ มันเป็นการค้ากำไรเกินควรทั้งนั้น, แล้วมันก็ทำเหมือนๆ กัน. เราก็กินทำงานประจำวันเหมือนที่ทำอยู่ บางคนก็ทำนั้น บางคนก็ทำนี้, แล้วแต่ในวัดนี้จะมี ก็ร้อยอย่างแหละการทำงาน. แต่ในใจ ระวังให้ดี, ให้เป็นไปในทางที่ไม่สะสมกิเลส, ไม่เพื่อความอยากใหญ่, ไม่เพื่อประกอบทุกข์, ไม่เพื่อหลักตัดสิ้นธรรมวินัย. แต่ผมใช้รวบรัด คำเดียวว่า สิ้นไปแห่งตัวกู, ให้ทำเพื่อความสิ้นไปแห่งตัวกู-ของกูอย่างเดียวกันก็พอแล้ว.

มันเป็นเรื่องที่ทำอ่านจากหนังสือไม่ได้ สังเกตดูให้ดีว่า หนังสือหนังสือที่เราเรียนมาทั้งตรี ทั้งโท ทั้งเอก ประโยค ๔ ประโยค ๑๐ มันไม่มีเรื่องพูดในลักษณะที่รัดกุมอย่างนี้, หรือว่าพูดจริงๆ นี่ มันเป็นเรื่องราวให้สติปัญญาเพื่อเสียเรื่อยไป, จนจับต้นชนปลายไม่ถูก มากเรื่องขึ้นๆ จนปฏิบัติไม่ไหว. ผลสุดท้ายยอมแพ้ พอไปรู้ว่า ๘๔,๐๐๐ ธรรมชั้นตรี ก็ยอมแพ้แล้วคนเรา. แต่ถ้ารู้จักทำ ๘๔,๐๐๐ ธรรมชั้นตรีให้เหลือข้อเดียว คำเดียวมันก็ได้, ก็ไม่หือถอย, มันก็ สหุเพ ธมฺมา นาลํ อภินิเวสยา. นี่แหละ ถ้าไม่ยึดถือสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าเป็นตัวตนของตนแล้ว มันก็ให้ทานจริง ให้ทานชนิดแท้จริง.

นี่ลองสังเกตดูให้ดีว่า ที่ผมพูดว่าเรื่องตัวกู-ของกูมันแง่มุมมาก จะพูดกันแง่มุมไหนก็ได้ พูดกันจนตายก็ได้, เพราะ

เรื่องมันมารวมอยู่ที่นี้ ทุกเรื่องมันมารวมอยู่ที่เรื่องนี้เรื่องเดียว. ฉะนั้นเราไม่ต้องพูดเรื่องอื่นกันดอก. พูดแต่เรื่องตัวกู-ของกู ในปริยายใดปริยายหนึ่ง ให้เข้าใจเรื่องนี้มากขึ้น ดิฉัน ชัดเจนขึ้น ล้อมรอบขึ้น จึงจะจับตัวมันได้ จึงจะฆ่ามันให้ตาย.

ฉะนั้นมหรสพทางวิญญาณนี้ยังไม่ประสบผลถึงที่สุด เว้นไว้แต่มันจะได้ฆ่าตัวกู-ของกู ให้มันตายไปแล้ว มันจึงจะสนุกสนาน เหมือนกับมหรสพในทางวิญญาณได้: แล้วช่วยกันมีอะไร มีอะไรทุกๆ อย่างที่มันควรจะมีนี้ ให้เป็นไปในลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการทำลายเสียซึ่งตัวกู-ของกู.

นี่ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ๆ ซ้ำๆ ซากๆ เรื่องตัวกู-ของกู สำหรับวันนี้ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๑๑ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ ไม่มีเรื่องอะไร. แล้วผมก็พูดเรื่องอื่นไม่เป็นเสียด้วย จึงดูเท่ากับไม่มีเรื่องอะไร มีแต่เรื่องเกี่ยวกับตัวกู-ของกู โดยปริยายใดปริยายหนึ่ง. ทำไปเพื่อความว่าง, ว่างจากตัวกู ว่างจากของกู ก็คือความว่าง.

ก็พอทีละ.

ยึดมั่นมั่นกัดแน่น

ชอบยึดมั่น ระวังมั่น จะกัดเอา
เพราะความเขลา ยึดมั่น มีตัณหา
อุปาทาน กอดรัด มัดวิญญาณ์
อยู่ดีดี ก็เป็นบ้า มาทันที
ยึดสิ่งใด สิ่งนั้น แทะมันกัด
กิน, กาม, เกียรติ สารพัด กลี หรือ ศรี
หรือแม่บุตร ภรรยา และสามี
ความชั่วดี บุญหรือบาป จงทราบกัน
แม้รสสุข ที่อร่อย อยู่กับใจ
ชั้นที่อร่อย แน่แข็งไป, ถ้ายึดมั่น
จะกลายเป็น ยักขา ขึ้นมาพลัน
แล้วทำหัน กัดเอา อย่าเขลาเลย ฯ

-พุทธทาส อภิธรรม -

ปณิธานของธรรมสภาและสถาบันหนังสือธรรม

ธรรมสภาก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มีปณิธานในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระบรมศาสดา ตามเจตนารมณ์ของท่านเจ้าคุณพระสุธรรมเมธี (นายบรรพหรือ สุธรรม ป.ธ.๘) อดีตเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี ผู้ก่อสร้างธรรมสภา อันเป็นธรรมสภาแห่งแรกของประเทศไทย สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ ทรงเปิดทองลูกนิมิตเอก ในวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๒

สืบเนื่องตามกาลเวลา ในยุคก่อนปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ หนังสือธรรมะที่ได้จัดพิมพ์จำหน่ายในท้องตลาด ส่วนมากมีเนื้อหาสาระและมีความค่าเป็นอย่างมาก แต่ไม่มีผู้คนสนใจเท่าที่ควร เป็นเพราะรูปเล่มส่วนใหญ่ ไม่มีความสวยงาม ไม่มีคุณสมบัติพอที่จะดึงดูดประชาชนให้สนใจหนังสือ ทำให้ในอดีตหนังสือธรรมะไม่ได้รับความนิยมเป็นที่แพร่หลาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ธรรมสภาและสถาบันหนังสือธรรม ได้ตั้งปณิธานว่า ภายใน ๑๐ ปี จะต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมการเผยแพร่หนังสือธรรมะให้มีรูปแบบสวยงาม น่าจับต้อง เป็นที่สนใจของประชาชน และจะทำให้หนังสือธรรมะขึ้นชั้นโชว์ตามร้านหนังสือชั้นนำ ติดอันดับ Best Seller เหมือนหนังสือชนิดอื่นทั่ว ๆ ไปที่วางจำหน่ายอยู่ จึงได้พัฒนารูปแบบปกและรูปเล่ม ให้มีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาถึง ๑๐ ปี และตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นไป ทำให้ประชาชนเปลี่ยนวัฒนธรรมการอ่านมาสนใจหนังสือธรรมะเพิ่มมากขึ้น ธรรมสภามีความภูมิใจที่ได้นำเสนอและพัฒนาการอ่านหนังสือธรรมะของประชาชน ดังที่ท่านจะเห็นได้ในปัจจุบัน

ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา ธรรมสภาได้ตั้งปณิธานให้หนังสือธรรมะเป็นหนังสือที่มีคุณภาพดีและราคาถูก เพื่อสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด จะพัฒนาหนังสือและสื่อธรรมะให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “หนังสือธรรมะทั้งสวย ทั้งดี มีคุณภาพ และราคาไม่แพง”

ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นต้นไป เป้าหมายของสำนักพิมพ์ธรรมสภาและสถาบันหนังสือธรรม คือ การเผยแพร่ธรรมะที่ส่งเสริมให้ประชาชน ลด ละ เลิก อบายมุข และสิ่งเสียดสีทั้งหลาย เพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงามและการนำมาซึ่งความสุขของมนุษยชาติ

ธรรมสภาได้ตั้งปณิธานไว้ว่า ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ ประชาชนชาวไทยจักมีอิสระ ปราศจากความงมงาย ปราศจากสิ่งเหลวไหล และจะส่งเสริมให้อบายมุขหมดไปจากประเทศไทย ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ แต่ขอให้ลดลง ๆ เรื่อย ๆ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนมีศีล มีธรรม มีวัฒนธรรมของชาวพุทธ และมีความปิติในการปฏิบัติธรรม เพื่อความสุขของชีวิต และเพื่อความสุขของสังคมโดยทั่วกัน

ด้วยความสุจริต หวังดี ธรรมสภาปรารถนาให้โลกพบกับความสุขสงบสุข

สถาบันบันลือธรรม เป็นองค์กรเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อสืบทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้ดำรงอยู่มั่นคง อันเป็นการสานต่อเจตนารมณ์ของหลวงพ่อบุญทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม สุราษฎร์ธานี หลวงพ่อปัญญาบันลือธรรม องค์ประธานสถาบันบันลือธรรม และท่านเจ้าคุณพระสุธรรมเมธี ป.ธ. ๘ ประโยค (นายบรรลือ สุธรรม) อดีตเจ้าคณะจังหวัดอุดรดิตต์ ผู้ให้กำเนิดธรรมสภา

กิจกรรมของสถาบันบันลือธรรม

๑. โครงการ พบพระ พบธรรม พระเถระแสดงธรรม ณ ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา ทุกวันเสาร์ ๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น. สอบถามองค์บรรยายธรรมที่ ๐๘๖-๐๐๓๕๔๗๘
๒. โครงการ ศิลปธรรมของเยาวชนคือสันติภาพของโลก โครงการสำหรับเด็กและเยาวชน จัดที่สวนมุกตารามาราม
๓. โครงการ อยู่กันด้วยความรัก จัดกิจกรรมเพื่อสาธารณกุศล ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และช่วยเหลือชุมชนในถิ่นทุรกันดาร
๔. ธรรมสถาน "สวนมุกตารามาราม" อบรมการเรียนรู้วิถีตามธรรมใน ๑ วัน ทุกวันพุธต้นเดือน เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น. ติดต่อร่วมกิจกรรมที่ ๐๘๖-๐๐๓๕๔๗๘
๕. กองทุน "คลังธรรมทาน" บริจาคหนังสือเป็นสาธารณกุศล เพื่อประโยชน์แก่สาธารณชน โดยแจ้งความจำนงเป็นจดหมายขอรับบริจาคได้ที่ ธรรมสภา
๖. หอสมุดธรรมสมาธิ ห้องสมุดธรรมะและนั่งสมาธิภาวนา พร้อมกับฟังธรรมะในสวนได้ร่วมเงาไม้ตามธรรมชาติ สถานที่รื่นรมย์ติดกับพุทธมณฑล เปิดบริการตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๐๐ น. สอบถามข้อมูลได้ที่ โทร. ๐๒-๔๘๒-๑๑๙๖

การพิมพ์หนังสือธรรมเป็นอนุสรณ์นอกจากเป็นการจัดทำสิ่งซึ่งมีประโยชน์ที่คงอยู่ยืนานแล้ว ยังเป็นการบำเพ็ญธรรมทาน ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นทานอันยอดเยี่ยมอีกด้วย ผู้ปฏิบัติเช่นนี้ชื่อว่าได้มีส่วนร่วมในการเผยแผ่ธรรม อันจะอำนวยประโยชน์ที่แท้จริงแก่ประชาชน

ท่านที่ประสงค์จัดพิมพ์หนังสือธรรมะที่ดีมีคุณภาพเพื่อมอบเป็นที่ระลึกในทุกโอกาสของงานประเพณี อันเป็นการใช้จ่ายเงินอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โปรดติดต่อที่ ธรรมสภา ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา ๑/๔-๕ ถ.บรมราชชนนี ๑๑๙ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐ โทรศัพท์. (๐๒) ๔๔๑๑๕๔๘ โทรสาร. (๐๒) ๔๔๑๑๖๒๔ www.ihammassapa.com

ยามเหน็ดได้.

ยามละได้, ได้ใหม่ ไม่ใช่ทุก
ยามละใหม่ เป็นให้ทุกคนได้
ยามละตาย ตายให้ใหม่ เห็นชัดดี
ที่อย่างนี้ ไม่มีการ คุกคามเลย ๑

หมายเหตุ :-

"ได้ใหม่" คืออย่างได้ใหม่ของเราเป็นตัวอย่าง
หรือ ๑๐๐% ใหม่ทันทีทีเดียว ก็นั้น;

"ใหม่ใหม่" คืออย่างใหม่ ดั้งเดิมก็อยู่ดี
ก็ยังมี ดั้งเดิมอย่างนั้น ก็นั้นใหม่ใหม่ ไม่อย่าง
นั้น ๑๐๐% แม้ก็ชัดแต่การเป็นปกติธรรม;

"ตายให้ใหม่" คือตายชนิดที่ใหม่ตาย,
แต่กลับเป็น อยู่ ๑๐๐% และต้องเป็น
การกระทำ ชนิดที่เรียกว่า "ตายเสียก่อนตาย"
คือ ตายเสียไว้เรียบร้อยแล้ว ก่อนแต่จะ
ตาย แทน ดี ๑

พุทธทาส อินทปัญโญ

www.thammasapa.com

ISBN : 978-974-383-818-7

ท่านที่อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์หนังสือนี้ ถือได้ว่ามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ธรรม อันเป็นกุศลอย่างยิ่ง
โปรดช่วยสมทบค่าจัดพิมพ์หนังสือ **การให้ทาน** เล่มนี้ในราคาจำนวนเล่มละ ๑๕ บาท